
Pamięci profesora Kłósaka

Studia Philosophiae Christianae 28/2, 7-9

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAMIĘCI PROFESORA KLÓSAKA

W bieżącym roku przypada dziesiąta rocznica śmierci ś.p. Księdza Kazimierza Klósaka, profesora zwyczajnego i wieloletniego dziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK i kierownika Katedry Filozofii Przyrody na tymże Wydziale.

Od początku istnienia Uczelni Ks. Profesor Kazimierz Klósak był organizatorem życia naukowego na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, inicjował nowe specjalności, był współtwórcą (wraz z J. Iwanickim) w 1965 r. półrocznika wydziałowego *Studia Philosophiae Christianae*, rozpoczął w 1976 roku wydawanie serii *Z zagadnień filozofii przyrodoznawstwa i filozofii przyrody*, wykazywał stałą troskę o wysoki poziom pracy dydaktycznej, wzrost kadry naukowej i kształcenie adeptów filozofii i psychologii.

Mając świadomość olbrzymich zasług, wielkości dzieła i dokonania Ks. K. Klósaka, Wydział Filozoficzny wraz z Redakcją *Studia Philosophiae Christianae* postanowił zaprosić dawnych przyjaciół, współpracowników i uczniów Profesora do współpracy w przygotowaniu *Księgi Pamiątkowej* z okazji 10-tej rocznicy Jego śmierci. Owocem podjętych starań są artykuły pomieszczone w niniejszym numerze. Nawiązują one tak do Osoby, jak i do wielokierunkowych badań Ks. K. Klósaka, ukazując zarazem kontynuację i rozwój Jego myśli.

Taki sam cel ponownej refleksji nad dorobkiem naukowym K. Klósaka i jego kontynuacji przyświecał pracownikom specjalizacji filozofii przyrody, którzy — zachęceni pozytywnym odzewem na wspomniane zaproszenie — zorganizowali w dniu 18 marca 1992 ogólnopolskie sympozjum poświęcone pamięci Zmarłego. Sympozjum miało przebieg następujący:

- ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek: *Powitanie*,
- ks. prof. dr hab. Szczepan W. Ślaga: *Szkic do portretu K. Klósaka*,

- ks. prof. dr hab. Tadeusz Wojciechowski (PAT, Kraków): *Geneza duszy ludzkiej w ujęciu Ks. K. Klósaka*,
- ks. dr Włodzimierz Skoczny (PAT, Kraków): *Zagadnienie nieskończoności przestrzennej Wszechświata w filozofii radzieckiej*,
- ks. dr Tadeusz Rutowski (Płock): *Wartość argumentacji na istnienie Boga z przyczynowości sprawczej według Ks. K. Klósaka*,
- ks. prof. dr hab. Tadeusz Gładacz (PAT, Kraków): *Księdza prof. K. Klósaka polemika z materializmem dialektycznym i jej znaczenie*,
- ks. prof. dr hab. Mieczysław Lubański: *Nauki szczególne a filozofia przyrody*.

Po referatach miała miejsce dyskusja panelowa z udziałem wszystkich prelegentów, której przewodniczył ks. prof. M. Lubański. Na zakończenie odbyło się spotkanie liturgiczne: Mszy św. koncelebrowanej w intencji Zmarłego przewodniczył ks. prof. T. Wojciechowski, homilię wygłosił ks. doc. dr hab. J. Dołęga, prodziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK.

Sympozja związane z osobą i dziełem K. Klósaka stały się w ATK już tradycją. Warto w tym miejscu wspomnieć o sesji naukowej z roku 1979, w czasie której wręczono Profesorowi *Księgę Pamiątkową* (w formie dwu numerów *Studia Philosophiae Christianae*, 1979) z okazji 40-lecia Jego pracy naukowej. Okazją do następnego sympozjum w roku 1980 było ukazanie się książki Klósaka *Z zagadnień filozoficznego poznania Boga*. Kolejne spotkanie organizował ośrodek krakowski (14 maja 1981), które nie doszło do skutku z powodu zamachu na życie Jana Pawła II. Materiały przewidziane na tę sesję ukazały się już pośmiertnie w *Analecta Cracoviensia* XIV (1982). Następne sympozjum — po spotkaniu przyjaciół i uczniów w 1985 w Aninie — odbyło się 31. I—1. II. 1986 w ATK. Materiały z tych spotkań publikowane były kolejno w *Studia Philosophiae Christianae*, 15 (1979) nr 1 i 2; 16 (1981) nr 1; 22 (1986) nr 1; 23 (1987) nr 1 i w książce *W poszukiwaniu prawdy. Pamięci Prof. K. Klósaka* (pod red. M. Lubańskiego i Sz. W. Ślęgi, Warszawa 1987, ATK, stron 204), w której obok życiorysu, opisu kierunków prac badawczych i działalności dydaktyczno-organizacyjnej zamieszczono także pełny wykaz prac K. Klósaka i ważniejsze prace o Nim.

Zawartość niniejszej *Księgi Pamiątkowej* w postaci numeru *Studia Philosophiae Christianae*, obejmującej prace zamówione oraz referaty wygłoszone na ostatnim sympozjum, po-

przedzone *Zagajeniem* dziekana Wydziału ks. prof. dra hab. Bernarda Hałaczka, w różnych swych wątkach nawiązuje do myśli i zainteresowań Klósaka. Wszystkie prace łączy uczucie przywiązania, szacunku i podziwu, a nade wszystko intelektualna potrzeba zgłębiania, kontynuowania i rozwijania dokonań naukowych wielkiego Filozofa polskiego.

Redakcja

BERNARD HAŁACZEK

KSIAĐZ KLÓSAK — POLSKIM TEILHARDEM DE CHARDIN

Czcic Człowieka można na różne sposoby. Także i przez to, że mówimy Jego językiem, korzystamy z Jego sformułowań słownych. W tym przeświadczeniu otwieram nasze dzisiejsze obrady dwoma pytaniami, a zarazem stwierdzeniami. Każde z nich jest parafrazą tytułu pierwszej pracy Księdza Profesora Kazimierza Klósaka na temat Teilharda de Chardin: *Spór o Orygenesę naszych czasów*. Moje pytania-stwierdzenia brzmią przeto: Książ Klósak — polskim Teilhardem?! Książ Klósak — Orygenesem Polski powojennej?!

Tym pierwszym był z całą pewnością. Nie tylko dlatego, że przede wszystkim On udostępnił Polsce lat sześćdziesiątych podstawowe przemyślenia Teilharda. Był nim głównie dlatego, że właśnie Jemu niejedyn polski biolog, filozof, teolog zawdzięcza wyjście z intelektualnego impasu, ze schizofrenicznego wręcz rozdwojenia między ewolucyjną a religijną interpretacją świata i człowieka.

Czy był ponadto również Orygenesem naszej polskiej rzeczywistości? Dla niektórych — niewątpliwie tak. Dla większości — chyba nie. A jeśli był nim dla wszystkich, to w specyficznym zawężonym znaczeniu. W tym mianowicie, że bezustannie poszukiwał nowych dróg, że krytycznie analizował przestarzałe struktury myślowe, ujawniał ich argumentacyjną nieudolność i bezużyteczność. To mogło wywoływać wrażenie, że tu i ówdzie stawał na krawędzi ortodoksji. Niemniej